

AHŞAP KORUMADA RUTUBET İZOTERM EĞRİLERİ HARİTASI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Gökhan GÜNDÜZ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi, Bartın

ÖZET

Ağaç malzeme organik bir madde olması nedeniyle çeşitli biyolojik zararlılar tarafından degrade edilebilmektedir. Mantar zararı ise bunlardan biridir. Ahşapta rutubetin %20'den fazla olması, yeterli miktarda oksijenin bulunması ve sıcaklığın 20°C – 27°C arasında olması halinde mantarlar için uygun bir yaşam ortamı sağlanmış olur. Açık havada kullanılan ağaç malzeme genellikle bu değerler arasında bulunduğundan mantar zararına maruz kalmaktadır. Bu yüzden bu değerlerin bilinmesi ülkemizde açık havada bırakılan ağaç malzemenin mantar zararına uğrama derecesi ile ilgili bir çalışma olacaktır. Bu çalışma Türkiye için uygulanmış ve 256 bölgede ölçüm noktası kullanılarak daha fazla yıla ilişkin ve daha detaylı yeni bir harita yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: İklim endeksi, Mantar tahribatı, Türkiye, Ahşap koruma.

MAPPING OF CLIMATE INDEX ON WOOD PRESERVATION: CASE OF TURKEY

ABSTRACT

Being an organic material, wood can be degraded by various biological factors. Fungi degradation is one of them. When the moisture content is above 20%, and there is enough oxygen and the temperature is between 20°C – 27°C, it is the most suitable medium for the fungi growth. The wood used for outdoors has a potential for decay because of usually being exposed to these conditions. We carried out a study about the degree of decay of wood exposed to outdoor conditions. In this study 256 measurement points were established and more detailed map was created using the data related to more years.

Keywords: Climate index, Fungi decay, Turkey, Wood protection.

1. GİRİŞ

Ağaç malzemenin açık havada kurutulması, diğer amaçlar için bekletilmesi ve kullanılması bazı sakıncalar göstermektedir. Açık ortamda bırakılan ağaç malzeme çeşitli dış faktörler tarafından etkilenmektedir. Bunlar biyolojik ve atmosferik etkilerden kaynaklanan korozyon etkileri olarak ele alınabilmektedir.

Ahşap higroskopik ve anizotrop bir madde olduğundan bulunduğu ortamın nispi rutubeti ve sıcaklığına bağlı olarak bünyesine su alıp vermektedir. Bünyesine su alıp veren ahşabın boyutlarındaki daralma ve genişlemeler radyal, teğet ve liflere paralel yönlerde farklı olmaktadır. Bu çalışma farklılığında eğilme, burkulma gibi arzu edilmeyen çarpılma kusurları ortaya çıkmaktadır. Söz konusu bu kusurları en aza indirmek için, ahşabın kullanılacağı yerlerdeki "denge rutubetine" kadar kurutulması gerekmektedir (Kollman and Cote, 1968; Kantay, 1993). Ahşabın bazı kullanım alanlarına göre uygun denge rutubetleri Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge. 1 Kullanım Yerlerine Göre Ahşap Denge Rutubetleri (Kollman and Cote, 1968; Kurtoğlu, 1984).

Kullanım Yeri	Rutubet Miktarı (%)
Kreozot ile emprenye edilecek malzeme [direkler, traversler]	25
Karkas yapılar ve açıkta kullanılan ağaç malzeme	16–22
Karoseri ve vagon yapımı	23
Fıçı tahtaları	17–20
Spor aletleri, açıkta kullanılan aletler, bahçe mobilyası	12–16
Taşıt araçları, uçaklar gemi güverteleri	15–16
Dış pencere doğramaları, kapılar	12–16
Soba ile ısıtılan yerler için mobilya	12–15
Kutu ve ambalaj sandıkları	13
Kaloriferle devamlı ısıtılan yerler için mobilya	6–10
Yer döşemeleri, parkeler	6- 8
Radyo, televizyon müzik seti yapımı	6–8
Kaplama levha ve kontrplak	6–8
Yonga levha	7–8
Lif levha	5–7

Dış ortama maruz kalan odunun uzun periyotlardaki performansı yapılmış olan kimyasal muameleye, malzemenin kalitesine, çürüme direncine ve bulunduğu doğal ortam koşullarındaki iklime göre farklılık gösterir. Bu yüzden odun materyalinin bulunduğu yerin değerlendirilmesi gerekmektedir (Winandy and McDonald, 1993; Highley, 1999).

Öncelikle, düşünülmesi gerekli olan konu ahşap yapıların doğal ortamda sağlamlığı için mühendislik yaklaşımı gerekmektedir. Bu bakış açısında dış ortamda ahşap malzemeye hangi tür saldırı mekanizması olduğu belirlenmesi gerekir (Highley et. al., 1994; Leicester et. al., 2001; Creemers et. al., 2002).

Çeşitli odun türlerinin uzun süreli ömürleri, doğal ortama maruz yılının artmasıyla azalmakta olup, yapılmış olan çalışmada tüm odun örnekleri şiddetli iklim şartları nedeniyle örneklerin çürüme direncini kısaltmıştır. Yani değişen iklim şartları odun materyalin hizmet ömrünü çürümeye karşı direncini yavaş bir şekilde yok etmektedir (Highley, 1995).

Kullanılacağı yere göre ahşabın korunması için uygulanacak emprenye maddeleri ve uygun metotları bu haritalar yardımıyla belirlenebilecektir. Böylece, bölgelere göre ahşabın korunması ekonomik bir şekilde sağlanmış olacaktır (Gündüz ve Vurdu, 1995).

2. İKLİM ENDEKSLERİNİN BULUNMASI

Yapılan incelemeler sonucunda yağış ve sıcaklıktan başka diğer iklim faktörlerini mantarların faaliyeti için dikkate almaya gerek bulunmamaktadır. Çünkü nispi rutubet ve rüzgâr hızının etkileri önemli derecede mantar faaliyetini etkilememektedir. Bundan dolayı, mantarların faaliyetlerinin etkili olabileceği iklim verilerinden sadece yağış ve sıcaklıkların dikkate alınması bir taraftan iklim endeksinin daha basit bir şekilde elde olunmasını sağlarken, diğer taraftan da yeterli oldukları sonucunu vermektedir.

Her ne kadar vejetasyon mevsimi dediğimiz ülkemizde genellikle Mart - Eylül aylarına rastlayan devre içerisinde mantarlar en iyi bir şekilde gelişme gösterirlerse de sıcaklık ve yağışın bu devre dışında da bazı yörelerimizde mantarlar için gerekli değerlerde bulunması nedeni ile iklim endeksinin hesaplanmasında 12 aylık meteorolojik ölçümlerden yararlanmanın faydalı olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan araştırmalar, önemli birçok mantarın gelişmesi için gerekli en düşük sıcaklık derecesi, yani alt sıcaklık sınırı takriben 2°C derecedir. Ayrıca, mantarlarda gelişim, en düşük sıcaklıktan optimum sıcaklık derecesine kadar doğrusal bir ilişki göstermekte ve artmaktadır. Yani bu doğrusal ilişkiye göre mantarlar tarafından meydana getirilen çürüme hızı 2°C dereceyi aşan sıcaklık derecelerinin sayısı ile doğru orantılı olarak artmaktadır.

Sıcaklık bakımından doğrunun denklemi (t—2) ye eşittir. Bazı mantarlarda çürüme 30°C üzerinde de vuku bulmaktadır. Ancak, meteorolojik kayıtlar incelenecek olursa, ülkemizde aylık ortalama sıcaklık derecesinin 30°C derecesinin üzerinde bulunan mntıklar çok nadirdir (DMİGM, 1974). Sadece Güneydoğu Anadolu iklim bölgemizde bu şekilde sıcaklıklar söz konusu olabilmekte, ancak burada da rutubet azlığı ortaya çıkmaktadır (Bozkurt, 1982).

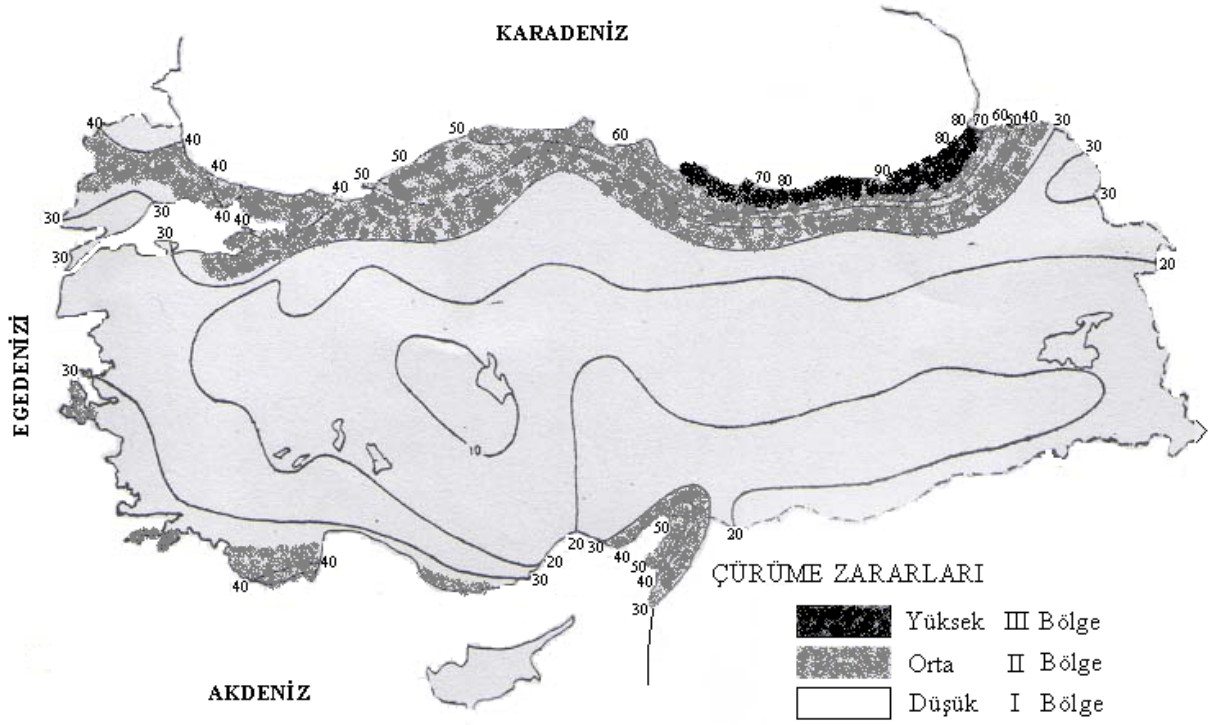
Yağışın faktörüne gelince; burada da yağışın hangi değerleri üzerinde durulması gerektiğini incelemek gerekmektedir, örneğin, aylık toplam yağış miktarı ele alınmak istenirse, bunun ay içerisinde ne şekilde dağıldığının belirlenmemiş olması nedeni ile uygun olmadığı neticesine varılmaktadır. Ayrıca, toprak üstü kullanış yerlerinde ağaç materyalin ihtiva ettiği rutubet miktarından genellikle çok daha etkili olduğu sonucu bilimsel olarak ortaya çıkarılmış bulunmaktadır, örneğin, 4 saatlik bir yağışın, genel olarak aynı miktar rutubet yükselmesi sağlayan 30 dakikalık bir yağıştan daha fazla ıslatma etkisi vardır. Yine yapılan denemelere göre, bir ay içerisinde 0,25 mm ve daha fazla yağışlı günlerin sayısından 3 çıkartılarak elde olunan değer, mantarın çürütme yapabilmesi için yeterli bir sayıyı vermektedir (Scheffer, 1971).

Sonuç olarak, klimatolojik ölçülerden yararlanarak mantarların çürütme potansiyeli hakkında bir bilgi sahibi olunabileceği iklim endeksim veren bir formül geliştirmek mümkündür. Scheffer (1971) bu maksatla aşağıdaki formülü geliştirmiş bulunmaktadır. Buna göre ve metrik sistem kullanıldığı takdirde iklim endeksi eşitliği

$$\text{İklimEndeksi} = \frac{\sum_{\text{Ocak}}^{\text{Aralı}} (t - 2)(g - 3)}{16,7}$$

şeklini almaktadır. Burada (t) C derece olarak aylık ortalama sıcaklığı, (g) ay içerisinde 0,25 mm ve daha yukarı yağışlı günlerin ortalama sayısını göstermektedir. Toplam işareti de Ocak ayından Aralık ayına kadar sırası ile tüm aylar için sıcaklık ve yağış değerlerinin çarpımının toplu sonucunu ifade etmektedir.

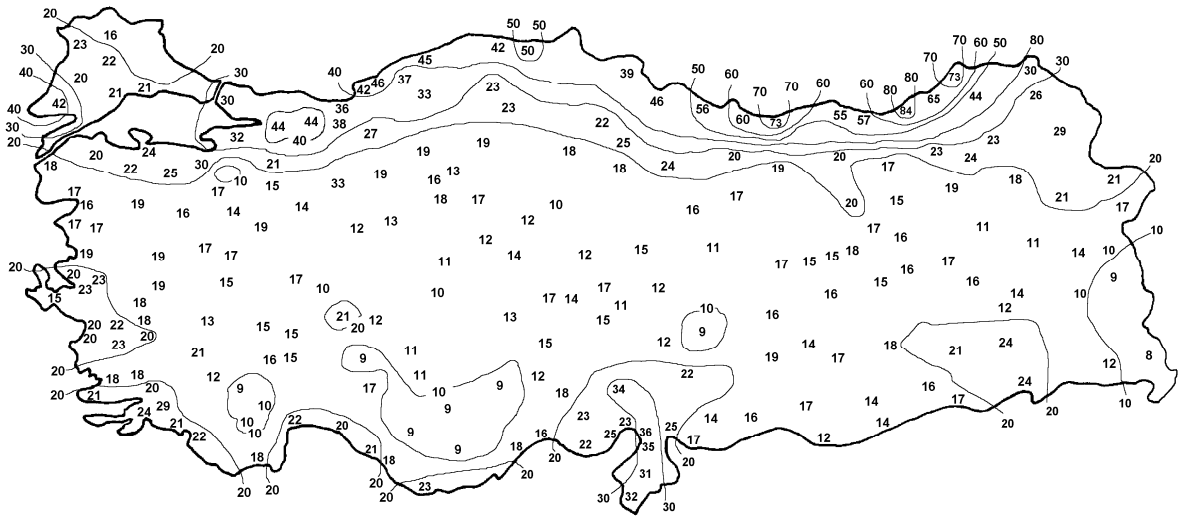
Bu sayı Fahrenheit endeksinde 100 olarak verilen, Celciusta ise 16,7 ye indirgenen sayıya bölünmektedir. Ülkemize ait meteorolojik değerler Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü Bültenlerinden alınmaktadır. Bu bültenlerde yağışlı gün sayıları 0,25 mm ye göre değil, fakat 0,1 mm yağışlı günlere göre verildiğinden bu değerlerden yararlanma yoluna gidilmiştir. Ancak, Bednar' nın (1976) da ifade ettiği gibi 0,25 mm lik gün sayısı ile 0,1 mm lik gün sayılan arasında önemli farklılık bulunmadığı için 0,1 mm lik değerler kullanıldığında büyük bir hata söz konusu olmamakta ve İklim Endeksi değerlerimizin bulunmasında da bu verilerden yararlanılması uygun olabilmektedir. Meteorolojik değerlerden yararlanarak Türkiye için iklim endeksleri bulunmuş ve bunlardan yararlanarak Şekil 1 deki harita düzenlenmiştir (Bozkurt, 1982).

Şekil 1 Türkiye İçin İklim Endeksi Değerleri (Bozkurt, 1982).

3. SONUÇ

Bozkurt (1982) yılında Türkiye'de Sheffer (1971) iklim endeksini kullanarak bir harita yapmıştır. Bu harita, DMİGM verileri kullanılarak günümüz iklim koşullarına göre yeniden düzenlenmiştir. Son 50 yılın yıllık iklim verileri kullanarak hazırlanan ve Şekil 2'de gösterilen yeni haritada daha detaylı bir görünüm verilmiştir. Tespit edilen ölçüm noktaları NETCAD bilgisayar programı kullanılarak en uygun eğriler belirlenmiştir.

Şekil 2 Türkiye İçin Yeni İklim Endeksi Değerleri.

Ayrıca, ülkemiz için yeni oluşturulan Şekil 2'deki haritaya göre ölçüm yapılmış illerin endeks değerleri Çizelge 2'de belirtilmektedir. Sonuç olarak, endeks değerleri 35 in altında kalan bölgeler çürüme şartlarının düşük olduğu bölgeler, 35-65 arası olanlar orta ve 65 in üzerinde olan bölgeler çürümenin fazla olduğu bölgeler olarak belirlenmiştir.

Bu sonuçlara göre, Doğu Karadeniz bölgesi mantar tahribatının en fazla risk yapabileceği bölgeler olarak göze çarpmaktadır. Bu bölgelerde kullanılacak ve açık hava koşullarına maruz kalan ahşap malzemenin empenye edilerek zararlılara karşı korunması tavsiye edilmektedir. Karadeniz kıyısının diğer bölümlerinde de risk faktörleri bulunmaktadır. Ayrıca, Marmara Bölgesi ve çevresi orta derecede risk taşıyan bölgeler arasında görülmektedir. Mantar tahribatı bazen çok lokal olarak da görülmektedir. Buna örnek olarak yüksek dağ eteklerini verebiliriz (Uludağ). Orta Anadolu platosu ve Güneydoğu bölgeleri ise az risk taşıyan bölgeler sınıfına girmektedir.

Çizelge 2 Ülkemizde İklim İndeksi Ölçümü Yapılmış Bazı Bölgeler.

Bölge	İklim En.
ACIPAYAM - BURDUR	12
ADANA	23
ADAPAZARI	44
ADİYAMAN	19
AFYON	17
AĞRI	21
AHLÂT – BİTLİS	12
AKCAABAT - TRABZON	55
AKÇAKALE - ŞANLIURFA	12
AKÇAKOCA - DÜZCE	36
AKHİSAR – MANİSA	19
AKSARAY	13
AKŞEHİR – KONYA	21
ALANYA - ANTALYA	21
ALİFUATPASA	34
ALPASLAN - AMASYA	15
ALPULLU - KIRKLARELİ	26
ALTINOVA - YALOVA	13
AMASRA – BARTIN	45
AMASYA	25
ANAMUR – MERSİN	23
ANKARA	18
ANKARA	13
ANTAKYA	31
ANTALYA	22
ARAPKIR - MALATYA	17
ARDAHAN	26
ARTVİN	44
AYDIN	23
AYVALIK - BALIKESİR	17
BAFRA – SAMSUN	39
BAHCEKOY -	34
BAKLABOSTAN - KARABÜK	23
BALA – ANKARA	16
BALIKESİR	19

Bölge	İklim En.
BANDIRMA - BALIKESİR	24
BARTIN	37
BAŞKALE – VAN	8
BATMAN	21
BAYBURT	17
BAYRAMIÇ - ÇANAKKALE	18
BERGAMA – İZMİR	17
BEYPAZARI - ANKARA	19
BEYSEHİR - KONYA	9
BİGA - ÇANAKKALE	20
BİLECİK	21
BİNGÖL	16
BİRECİK - ŞANLIURFA	16
BİTLİS	12
BODRUM - MUĞLA	21
BOGAZLYAN - YOZGAT	12
BOLU	27
BOLVADİN - AFYON	10
BORNOVA - İZMİR	20
BOZCAADA - ÇANAKKALE	11
BOZHÖYÜK - BİLECİK	15
BOZKURT - DENİZLİ	50
BURDUR	16
BURHANİYE - BALIKESİR	16
BURSA	30
BÜYÜKDÜZ - KARABÜK	19
CEMiŞGEZEK - TUNCELİ	15
CEYHAN - ADANA	23
CEYLANPINAR - ŞANLIURFA	14
CİCEKDAGI - KARS	12
CİZRE-ŞIRNAK	24
CİHANBEYLİ - KONYA	10
CUBUK - ANKARA	13
ÇANAKKALE	18
ÇANKIRI	19
ÇESME - İZMİR	16

Bölge	İklim En.
ÇİÇEKDAĞI - KIRŞEHİR	16
ÇORLU - TEKİRDAĞ	21
ÇORUM	18
ÇUMRA - KONYA	11
DALAMAN - MUĞLA	21
DENİZLİ	21
DEVELİ - KAYSERİ	15
DİKİLİ - İZMİR	19
DİL	20
DİNAR - AFYON	15
DİVRİĞİ - SİVAS	17
DIYARBAKIR	18
DOĞUBEYAZIT - AĞRI	17
DÖRTYOL - HATAY	36
DURUNBEY - BALIKESİR	16
DÜZCE	38
EDİRNE	23
EDREMİT - BALIKESİR	17
ELAZIĞ	16
ELBİSTAN - KAHRAMANMARAŞ	9
ELMALI - ANTALYA	10
ERCİŞ - VAN	14
ERDEMLİ - MERSİN	18
EREĞLİ - KONYA	9
EREĞLİ-ZONGULDAK	42
ERGANİ - DIYARBAKIR	17
ERZİNCAN	20
ERZURUM	19
ESENBOĞA - ANKARA	16
ESKİŞEHİR	14
ETİMESGUT - ANKARA	15
FETHİYE - MUĞLA	22
FİNİKE - ANTALYA	18
FLORYA - İSTANBUL	27
GAZİANTEP	14
GAZİPASA - İZMİR	18
GEDİZ - KÜTAHYA	17
GEMEREK - SİVAS	15
GİRESUN	73
GÖKHÖYÜK - AMASYA	21
GÖKSUN - KAHRAMANMARAŞ	12
GÖNEN - BALIKESİR	22
GÖZLÜ	9
GÖZTEPE - İZMİR	29
GUZELYALI - İZMİR	23
GÜMÜSHANE	20
GÜNEY - DENİZLİ	13
HACIALI	19
HADIM - KONYA	9
HAKKARİ	12
HİNİS - ERZURUM	11

Bölge	İklim En.
HOPA - ARTVİN	73
HORASAN - ERZURUM	18
HOZAT - TUNCELİ	15
IĞDIR	21
ILGIN - KONYA	12
ISLAHİYE - GAZİANTEP	25
IŞPİR - ERZURUM	23
İKİZCEHAYMANAZAR	10
İNEBOLU-SİNOP	42
İPSALA - EDİRNE	19
KAHRAMANMARAŞ	22
KAMAN - KIRŞEHİR	12
KANGAL - SİVAS	11
KARABÜK	33
KARAMAN - KONYA	9
KARAPINAR - KONYA	9
KARASALI - ADANA	26
KARATAŞ - ADANA	22
KARS	29
KARTAL - İSTANBUL	30
KASTAMONU	23
KAYSERİ	17
KEBAN - ELAZIĞ	19
KELES - BURSA	17
KIĞI - BİNGÖL	16
KIRIKKALE	17
KIRKLARELİ	16
KIRSEHİR	14
KIZILCAHAMAM - ANKARA	19
KİLİS	17
KOCAELİ	44
KOCAŞ - KONYA	11
KONUKLAR - YOZGAT	13
KONYA	11
KORKUTELİ - ANTALYA	10
KOZAN - ADANA	34
KÖYCEGİZ - MUĞLA	29
KULU - KONYA	11
KUMKÖY - ANTALYA	32
KUŞADASI - İZMİR	20
KÜTAHYA	19
ISKENDERUN	35
ISPARTA	15
LÜLEBURGAZ - KIRKLARELİ	22
MALATYA	16
MALAZGİRT - MUŞ	11
MALYA - KIRŞEHİR	12
MANAVGAT - ANTALYA	20
MANİSA	23
MARDİN	16
MARMARİS - MUĞLA	24

Bölge	İklim En.
MENEMEN - İZMİR	20
MERSİN	16
MERZİFON - TOKAT	22
MESUDİYE - ORDU	20
MİLAS - MUĞLA	18
MUĞLA	20
MURADIYE - VAN	10
MUSTAFAKEMALPASA - BURSA	25
MUŞ	16
MUT - İÇEL	9
NAZILLI	20
NEVŞEHİR	17
NİĞDE	15
NUSAYBİN - MARDİN	17
OLTU - ERZURUM	23
ORDU	60
ÖDEMiŞ - İZMİR	18
ÖZALP - VAN	9
PALU - ELAZIĞ	15
PAZAR - RİZE	65
PINARBASI - KAYSERİ	12
POLATLI - ANKARA	13
POLATLI - ANKARA	13
POSOĞ - KARS	30
POZANTI - ADANA	18
PULUMUR - TUNCELİ	17
RİZE	84
SALİHLİ - MANİSA	19
SAMANDAĞ - HATAY	32
SAMSUN	46
SARIYER - İSTANBUL	34
SARIZ - KAYSERİ	12
SARKAMIS - KARS	21
SEBİNKARAHİSAR - GİRESUN	19
SEFERİHİSAR - İZMİR	15
SELÇUK - KONYA	20
SEYDİSEHİR - KONYA	12
SİİRT	24
SİLİFKE - MERSİN	11
SİMAV - KÜTAHYA	17
ZARA - SİVAS	17
ZİLE - TOKAT	18

Bölge	İklim En.
SİNOP	41
SİVAS	16
SİVEREK - ŞANLIURFA	17
SİVRİHİSAR - ESKİŞEHİR	12
SOLHAN - BİNGÖL	17
ŞİLE-İSTANBUL	35
SULTANHİSAR - AYDIN	18
TAHİROVA - BALIKESİR	19
TATVAN - BİTLİS	14
TAVSANLI - KÜTAHYA	14
TEFENNİ - BURDUR	9
TEKİRDAĞ	21
TERCAN - ERZİNCAN	15
TİRE - İZMİR	22
TOKAT	24
TOMARZA - KAYSERİ	11
TORTUM - ERZURUM	24
TOSYA - KASTAMONU	23
TRABZON	57
TUNCELİ	18
ULAŞ - SİVAS	12
ULUBORLU - ISPARTA	15
ULUDAĞ SARIALAN - BURSA	10
ULUDAĞ KONAK - BOLU	20
ULUDAĞ ZİRVE - BURSA	8
ULUKIŞLA - NİĞDE	12
URFA	17
UŞAK	15
UZUNKÖPRÜ	20
ÜNYE - ORDU	56
ÜRGÜP - NEVŞEHİR	14
VAN	10
VİRANSEHİR - ŞANLIURFA	14
YALOVA	32
YATAĞAN - MUĞLA	18
YOZGAT	10
YUMURTALIK - ADANA	25
YÜKSEKOVA - HAKKÂRİ	8
ZONGULDAK	46

KAYNAKLAR

- Acker, J. V.; Carey, M. S. J.; Sierra-Alvarez, R.; Militz, H.; Bayon, I. L.; Kleist, G. and Peek, R. D. 2003. Biological durability of wood in relation to end-use”Holz als Roh- und Werkstoff_ Springer-Verlag, (61) : 35-45.
- Bozkurt, Y. ve Kurtoğlu, A. 1982. Türkiye’de Binalarda Kullanılan Ağaç Malzemenin Çürümesi ile ilgili İklim Endeksleri, İstanbul Orman Fakültesi Dergisi, Seri A Cilt 32, Sayı 2.

- Creemers, J.; de Meijer, M.; Zimmermann, T. and Sell, J. 2002. Influence of Climatic Factors on the Weathering of Coated Wood, Holz als Roh- und Werkstoff (60) : 411–420.
- Gündüz, G. ve Vurdu, H. 1995. Ahşap Korumada Rutubet İzoterm Eğrileri Haritasının Hazırlanması, Standard, yıl: 34, sayı: 399, sayfa: 88.
- Highley, T. L.; Micales, J. A.; Illman, B. L.; Green, F.; Croan, S. C. and Clausen, C. A. 1994. Research on Biodeterioration of Wood, II. Diagnosis of Decay and In-Place Treatments, Research Paper FPL–RP–530.
- Highley, T. L. 1995. Comparative Durability of Untreated Wood in Use Above Ground, International Biodeterioration & Biodegradation 409-419.
- Highley, T. L.; Padmanabha, H. S. A. and Howell, C. R. 1997. Control of wood decay by Trichoderma (Gliocladium) virens”, II. Antibiosis1, Material und Organismen 31. Bd. 1997 Heft 3.
- Highley, T. L. 1999. Wood handbook—Wood as an engineering material. Gen. Tech. Rep. FPL–GTR–113. Madison, WI: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Forest Products Laboratory. 463 p.
- Kantay, R. 1993. Kereste Kurutma ve Buharlama, Ormançılık Eğitim ve Kültür Vakfı yayını, No:6.
- Kollmann, F. P. and Cöte, Jr. W. A. 1968. Principles of Wood Science and Technology, Springer: Verlag, New York, No 1303.
- Kurtoğlu, A. 1984. Hava Kurusu Odunda Rutubet Değişimleri ve Türkiye'de Odunun Muhtemel Miktarlarının Dağılımı, İ.Ü.Orman Fakültesi yayını, No:362.
- Leicester, R.H., Wang, C-H., Foliente, G.C., Thornton, J.D., Johnson, G.C., Cause, M. and MacKenzie, C. 2001. Engineering models for decay of timber, Washington State University, Queensland Forestry Research Institute. 1-8 p.
- Rasmussen, E. F. 1968. Dry Kiln, Forest Products Laboratory, Forest Service, U.S. Department of Agriculture, Agriculture Handbook, No:188.
- Scheffer, T. C. 1971. A Climate Index for Estimating Potential for Decay in Wood Structures Above Ground, Forest Products Journal, Vol.21:10.
- Sherwood, G. E. 1986. Technology of Preserving Wood Structures. Building Performance: Function.Preservation and Rehabilitation, ASTM STP 901, G.Davis, Philadelphia, 121-135.
- Winandy, J. E. and McDonald, K. A. 1993. Material Selection and Preservative Treatments for Outdoor Wood Structures”, Wood Design Focus 4(3): 8-13.